Hry pro rozvoj mozku 2026

Materiál vytvořily na základě z knihy MUDr. Franzisky Stengel Veselé hrátky s pamětí žákyně SČ 4. C Vyšší odborné školy a střední školy zdravotnické asociální v Ústí nad Orlicí v předmětu organizace volného času pod vedením Mgr. Evy Medunové v únoru 2026.

Každý pracovní list spojuje společné téma.

Listy jsou rozděleny do dvou úrovní obtížnosti:

* lehčí

** náročnější

Na konci jsou uvedena řešení všech pracovních listů.

Vyšší odborná škola a střední škola
zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí

PL Č. 1

České filmové a televizní pohádky *

Autorky: Kateřina Mekisková, Veronika Marešová

1. Opravte chybné názvy pohádek tak, jak mají být správně:

Sněhurka a sedm obrů = ……

Jak se budí lenochodi = ……

Tři oříšky pro Pepíka = ……

Princezna se zlatou mincí na čele = ……

Tři vegetariáni = ……

Šíleně šťastná princezna = ……

Lotrando a zubatá = ……

2. Doplňte druhou část známého pohádkového páru:

- ♥ Lotrando a ……
- ♥ Princezna Jasněnka a ……
- ♥ Čert a ……
- ♥ Bob a ……
- ♥ Večernice a ……
- ♥ Křemílek a ……
- ♥ Spejbl a ……
- ♥ Pat a ……

3. Doplňte místo teček písmena tak, aby vznikla smysluplná slova:

1. Z . O	opak dobra
2. Z . . . O	bohatství králů
3. Z . . . . . O	kouzelný předmět vlastněný Sněhurčinou macechou
4. Z . . . . . O	slova, která musí říct čaroděj, aby mohl čarovat
5. Z . . . . . O	chlupatý nebo opeřený kamarád, který radí hrdinům, a nebo se přátelí s princeznami

PL Č. 1

4. **Na základě nápovědy odhalte hledanou osobu:**
   - Hledá se osoba, kterou měl na příkaz královny zabít myslivec a poté se dostala do domku sedmi malých mužů, kteří pracovali v dole.
     Hledaná osoba je: ……
   - Hledá se osoba, která usnula hlubokým spánkem na 100 let.
     Hledaná osoba je: ……
   - Hledají se tři vysloužilí vojáci, kteří od trpaslíků dostali kouzelné předměty - harfu, klobouk a měšec.
     Hledané osoby jsou: ……

Poznejte osobu a základě básně: ……

Ve velkém jsem domě žila.
Ruce jsem si neumyla.
Popel všude poletuje.
Matka se sestrami lamentuje.
O velkém jsem bále snila.
Prince jsem si oblíbila.
Krásné šaty, boty ze skla.
Každá žena ze mě smekla.
O půlnoci jsem utekla.
A můj střevíc vyzul se mi.
Princ mě hledal v celé zemi.

Zkuste si vymyslet vlastní nápovědu na pohádkovou postavu:

……

……

5. **Doplňte dvojici slov tak, aby byl zachován stejný významový vztah:**

Trautenberk se má ke Krakonošovi, jako Mrakomor k ……

Princ Bajaja se má k princezně Slavěně, jako král Miroslav ke ……

Krkavci se mají k Bohdance, jako Měsíčník, Větrník a Slunečník ke ……

Zlatovláska se má ke svému otci, jako Maruška ke ……

Popelka se má ke své macese, jako Sněhurka k……

PL Č. 1

6. Vymyslete slova, která se rýmují se slovy níže:

Drak: ……

Čert: ……

Král: ……

Koruna: ……

Víla: ……

Meč: ……

Klíč: ……

7. Napište názvy českých písní z pohádek, které znáte, případně ze které pohádky píseň pochází:

A)

Název písně:	Název pohádky:
Zavolejte stráže	
Jedním tahem	
Když se načančám	
Princezny zkrátka vládnou	
Hlupáku, najdu tě	
Rozvíjej se poupátko	
Ten dělá to a ten zas tohle	
Kdepak, ty ptáčku, hnízdo máš	

B) *Které další písničky zazněly v pohádkách ze cvičení A)?*

……

……

C) *Pokud budete chtít, můžete si je zazpívat sami, nebo ve skupině.*

PL Č. 1

8. Najděte 5 rozdílů, rozdíly zakroužkujte červenou pastelkou:

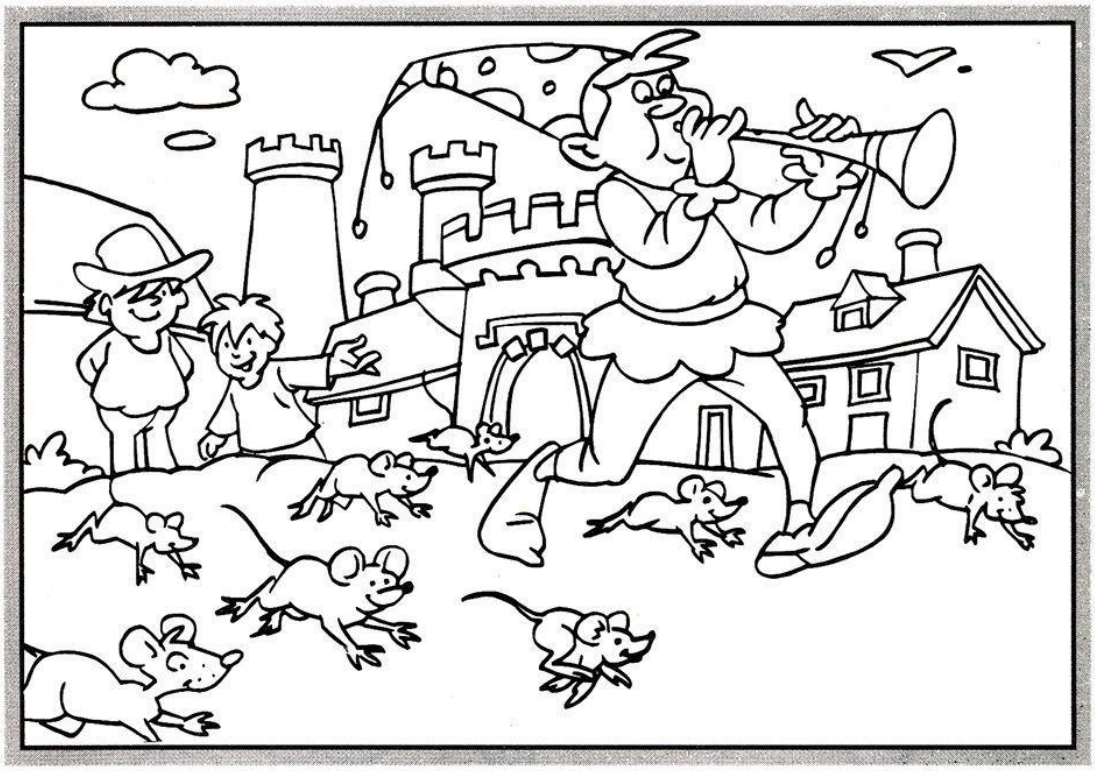

PL Č. 2

Domácí zvířata *

Autorky: Kristýna Raliková, Nikola Bednářová

1. **Strukturování**

   Rozluštěte, co do řady nepatří, a zkuste odůvodnit.

   slepice / husa / koza / kačer ……

   pes / krůta / kočka / králík ……

   ovce / kráva / prase / bažant ……

   kůň / ovce / koza / kráva ……

2. **Písně na dané jména**

   Vymyslete co nejvíce písniček spojených s domácími zvířaty.

   ……

   ……

   ……

   ……

3. **Souvislosti mezi pojmy**

   Doplňte do tabulky chybějící slova k domácím zvířatům.

slepice	kohout	
	beran	jehně
fena		štěně
kráva	býk	
kočka		kotě
	kozel	kůzle
husa	houser	

PL Č. 2

4. Trojúhelník

Vymyslete smysluplnou větu z následujících tří slov.

Pes, granule, ráno

……

Léto, včela, květina

……

Slepice, kurník, vejce

……

Tlačenka, masopust, prase

……

Louka, kráva, tráva

……

5. Rozkrývání

Na základě nápovědy odhalte hledané zvíře.

Hledané zvíře má žluté a černé pruhy, sbírá nektar z květin, může píchnout žihadlem a vyrábí med. ……..

Hledané zvíře je má dvě nohy, zobák, peří, hřebínek, rádo zobá zrní a snáší vejce.

……..

Hledané zvíře má čtyři nohy, z jeho vlny se dá vyrobit svetr a z jejího mléka se dá udělat sýr. ……..

PL Č. 2

6. Česká přísloví vědecky

Pes vykazuje vysokou míru kamarádské vazby k člověku a často reaguje na jeho chování věrně.

……

Schopnost osvojování nových návyků se s věkem u psa obvykle snižuje.

……

Schopnost kočky během pádu změnit polohu těla

……

7. Dvojsmysl

U uvedených slov napište jejich různé významy:

Kohoutek ……

Myš ……

Beránek ……

8. Najděte 7 rozdílů

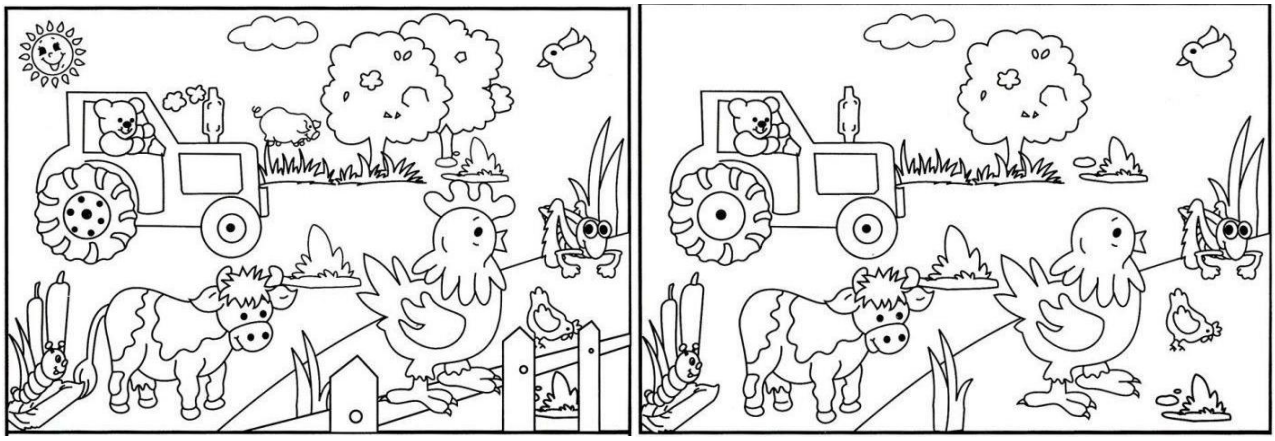

PL Č. 3

Jídlo / Gastronomie *

Autorky: Vendula Absolonová, Karolína Rysová

1. Nadřazování

Najděte společně nadřazený pojem.

a) okurka – paprika – rajče – mrkev …….

b) jablko – banán – jahoda – pomeranč …….

c) kolínka – nudle – mašličky – špagety …….

d) perníčky – rohlíčky – linecké – medovníkové kuličky ……..

e) mléko – tvaroh – sýr - máslo ……

2. Vybočující výraz

Tři ze čtyř pojmů spojuje společný nadřazený název, jeden pojem mezi ostatní nepatří, který?

a) bramborový salát, kapr, dort, vánočka ……

b) čaj, džus, káva, horká čokoláda ……

c) brambůrky, lízátko, bonbony, čokoláda ……

d) bramborová, česneková, čočková, svíčková ……

3. Trojúhelník

Vymyslete smysluplnou větu z následujících 3 slov.

a) Oběd, svíčková, dnes ……

b) Léto, zmrzlina, procházka ……

c) Horko, ledový čaj, zahrada ……

d) Schladit se, bazén, ovoce ……

PL Č. 3

4. Nafukovací slova

Doplňujte místo teček písmena tak, aby vznikla smysluplná slova.

a) S . R – mléčný výrobek .....

b) S . . . M – uzenina na pečivo .....

c) S . . . . Á – šišaté mleté maso .....

d) S . . . . . A – sladká pochutina ke kávě .....

e) S . . . . . Á – tradiční hlavní jídlo české kuchyně .....

5. Strukturování

Rozdělte pojmy do zadaných kategorií.

bábovka, brambory, chleba, dort, hranolky, houska, hovězí, kapr, králičí, kuřecí, losos, loupák, palačinky, rohlík, rýže, štika, těstoviny, věneček, vepřové, žralok

a) maso: .....

b) přílohy: .....

c) ryby: .....

d) dezerty: .....

e) pečivo: .....

6. Anagramy

Vytvořte co nejvíce slov z písmen zadaného slova. Každé písmeno zadaného slova může být použito jen jednou. Minimální počet písmen pro slovo je 3.

a) P O T R A V I N Y .....

b) P E K A Ř S T V Í .....

c) J Í D E L N Í Č E K .....

PL Č. 3

7. Úhrnné vyhledávání

V tomto cvičení napište co nejvíce pojmů vyhovujících zadané podmínce.

a) Co za potraviny najdeme v lednici:

……

b) Recepty obsahující vejce:

……

c) Co můžeme pěstovat na zahradě za potraviny:

……

d) Potraviny začínající na písmeno „B“:

……

8. Procvičení pozornosti

Na obrázku najděte 5 rozdílů.

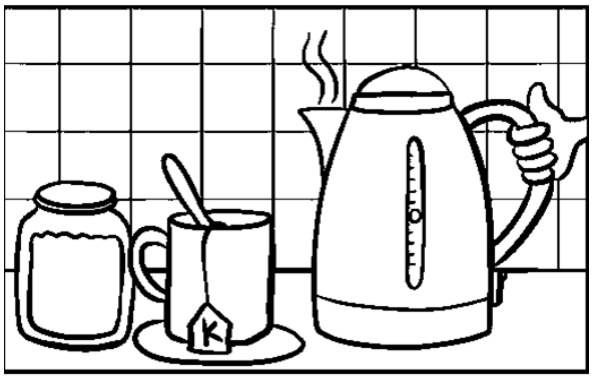

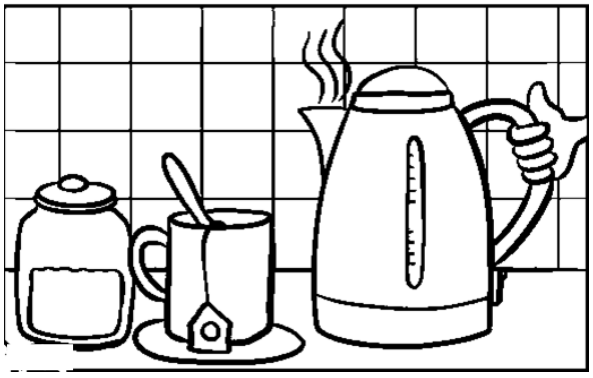

PL Č. 4

Sport *

Autorka: Barbora Šafránková

1. Úhrnné vyhledávání

Napište co nejvíce slov na daná témata.

A. Jaké zimní sporty znáte?

.....

.....

B. Jaké letní sporty znáte?

.....

.....

C. Jaké sportovní pomůcky znáte?

.....

.....

D. Které sporty se dají hrát v tělocvičně?

.....

.....

Jaký je váš nejoblíbenější sport?.....

2. Vydělování

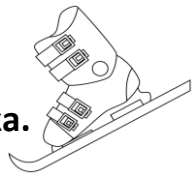

Vyberte ze zadaných sportů vždy ten, na který se hodí udaná charakteristika.

A. Jeden z pojmů je míčový sport.

basketbal	házení oštěpem	hokej	bruslení

B. Jeden ze sportů <u>NENÍ</u> v zimních Olympijských hrách.

krasobruslení	skoky na lyžích	lední hokej	plavání

C. Se kterou pomůckou se dá driblovat?

puk	míč	oštěp	činka

Co za sport byste chtěli zkusit? .....

PL Č. 4

3. Synonyma

Vyjmenujte co nejvíce synonym (slov stejného nebo podobného významu) k zadanému slovu.

A. Ping pong - .....

B. Košíková - .....

C. Sportovec - .....

D. Kopaná - .....

E. Balón - .....

F. Raketa - .....

Vymyslel/a bys ještě jiná synonyma?

.....

.....

4. Rýmy

Vymyslete slova, která se rýmují (shoduje se koncová slabika) k zadanému slovu.

A. Míč - .....

B. Puk - .....

C. Gól - .....

D. Dres - .....

E. Led- .....

Napadly vás nějaká další slova, na které můžeme vymyslet rýmy?

.....

.....

PL Č. 5

Zvířata v ZOO **

Autorky: Julie Špaisová, Kamila Balcarová

1. **Vyřaďte výraz, který sem nepatří.**

Čtyři z pěti pojmů spojuje společná kategorie, jeden pojem do ní nepatří. Který?

antilopa – gepard – šimpanz – zebra – agama

krajta – hroznýš – želva – rosnička – varan

lev – levhart – gepard – hroch – hyena

dudek – papoušek – mamba – páv – volavka

2. **Vyjmenujte co nejvíce zvířat podle zadané podmínky.**

Vyjmenujte: a) 4 hady

b) 5 šelem

c) 6 zvířat, která žijí v Africe

d) 10 zvířat, která můžeme vidět v ZOO

3. **Rozkrývání**

Poznejte podle popisu dané zvíře.

a) Psovitá africká šelma, má tmavou srst s tmavými skvrnami, je masožravá a občas žere mršiny. ……

b) Plaz, který mění barvy podle prostředí, ve kterém se nachází, a živí se hmyzem. ……

c) Pták, který běhá rychlostí až 50 km/hod, jeho skoky jsou až 4 metry dlouhé. ……

d) Oranžová ryba, která žije symbioticky se sasankami a objevila se v pohádce. ……

PL Č. 5

4. Od obecnému ke konkrétnímu

Seřaďte následující pojmy od nejobecnějšího k nejkonkrétnějšímu.

a) savec – tygr – organismus – šelma – tygr ussurijský – živočich

……

b) Brazílie – Amerika – světadíl – Jižní Amerika – Země

……

c) palma – rostlina – kokosová palma – strom – organismus

……

5. Anagramy

Vytvořte co nejvíce slov z písmen zadaného slova. Každé písmeno zadaného slova může být použito jen jednou. Minimální počet písmen pro slovo je 3.

a) O B O J Ž I V E L N Í K ……

b) N O S O R O Ž E C ……

c) S U R I K A T A ……

6. Cizí slova

Doplňte synonyma (slova stejného významu) k cizím slovům.

a) expozice ……

b) biotop ……

c) teritorium ……

7. Rýmy

Vymyslete slova, která se rýmují k zadanému slovu.

a) ryba ……

b) Afrika ……

c) gorila ……

PL Č. 6

Les **

Autorky: Michaela Kovářová, Klára Janotová

1. Trojúhelník

Vymyslete smysluplnou větu z následujících 3 slov:

ticho – procházka – houby

……

krmelec – srnka – kaštany

……

posed – myslivec – puška

……

2. Vydělování

Vyberte ze zadaných spojení či pojmů vždy ten, na který se hodí daná charakteristika:

ploník ztenčený – rulík zlomocný – hadí mord

-> Jeden z pojmů vypadá jako borůvka, ale není to borůvka.

……

vláknice začervenalá – hlíva ústřičná – kačenka česká – bedla dívčí

-> Jedna z hub je jedovatá, která?

……

potemník moučný – zlatohlávek tmavý – pestřenka pruhovaná – střevlík fialový – bekyně mniška

-> Při přemnožení může způsobit rozsáhlé odlesnění.

……

PL Č. 6

3. Od obecnému ke konkrétnímu

Seřaďte následující pojmy od nejobecnějšího ke konkrétnímu:

strom - rostlina - smrk ztepilý - jehličnatý strom

.....

hřib smrkový - jedlé houby - hřib - houby

.....

4. Strukturování

Rozdělte pojmy do zadaných kategorií:

datel, divoké prase, smrk, buk, dub, veverka, srnka, borovice, jezevec, sova, kuna

Ptáci: ……,,…….

Savci: ……,,…….

Listnaté stromy: ……,…….

Jehličnaté stromy: ……,…….

5. Hebrejské hrátky

Doplňte samohlásky do souhláskového základu, aby vznikla smysluplná slova:

Příklad: L S K – lesík, líska, lesák

K M N – ……..

M CH – ……

S T N – ……

6. Anagramy

Vytvořte co nejvíce slov z písmen zadaného slova. Každé písmeno zadaného slova může být použito jen jednou. Minimální počet písmen pro slovo je 3.

STROMEK ……..

PL Č. 6

7. Kombi

Odpovězte na následující 3 otázky. Odpovědi spojuje to, že začínají na stejné písmeno.

Jak se říká hustému zelenému porostu na stromech? .....

Jak se nazývá jehličnatý strom, který často roste v lese? .....

Jak se jmenuje zvíře s parožím, které žije v lese? .....

8. Najděte 7 rozdílů.

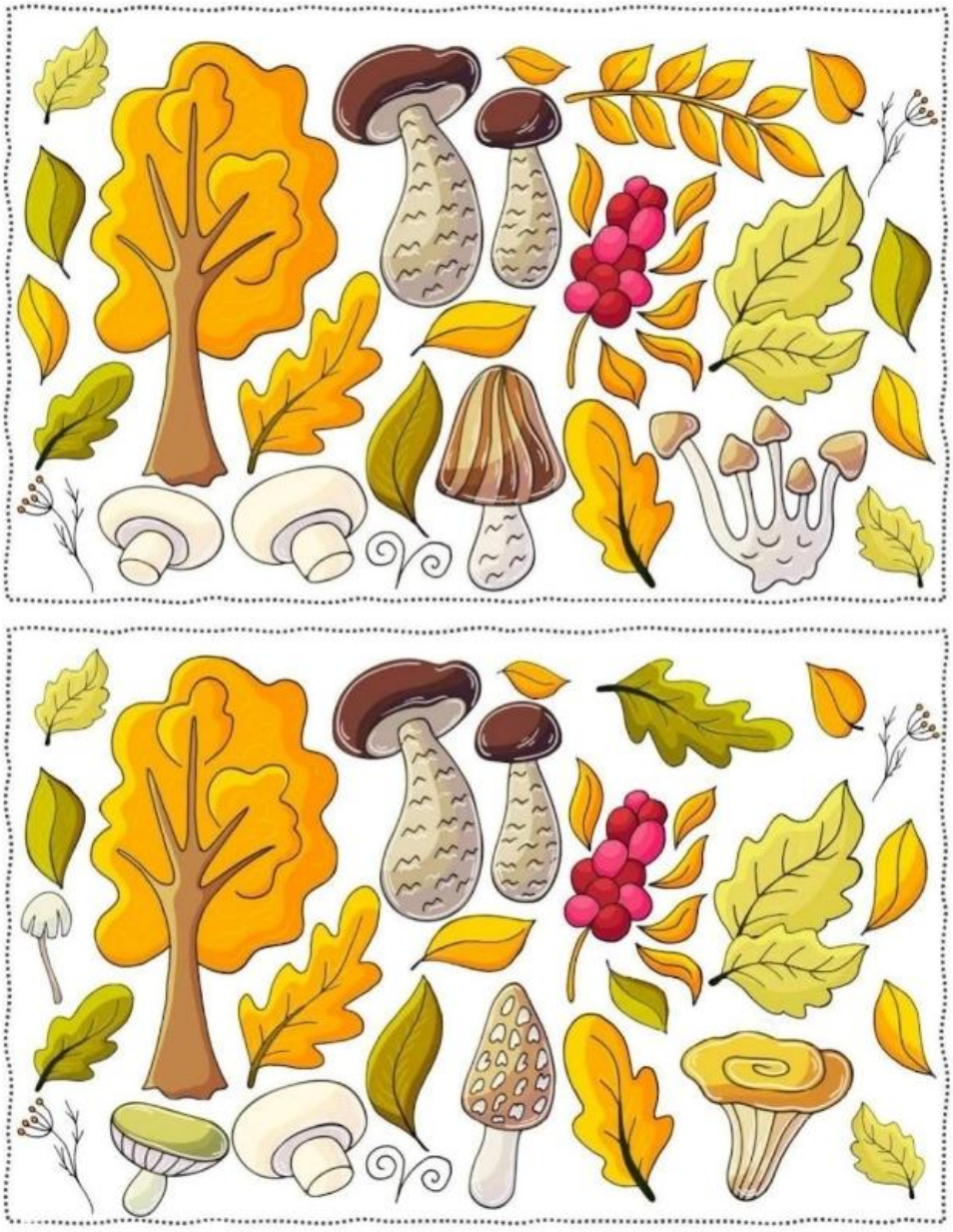

PL Č. 7

Cestování **

Autorky: Nela Dittrichová, Gabriela Augustová, Kateřina Zelená

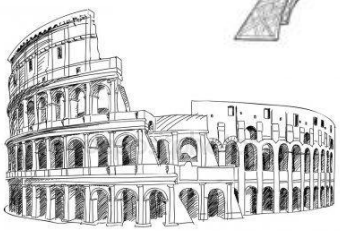

1. Slovní páry

Spojte názvy, které k sobě patří:

a. Paříž	Velká čínská zeď
b. Praha	Big Ben
c. Itálie	Koloseum
d. Londýn	Karlův most
e. Čína	Eiffelova vež

2. Vybočující výraz

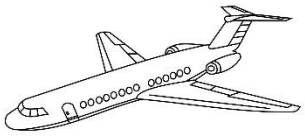

Vyberte země sousedící s Českem:

Slovensko – Slovinsko – Tunisko – Rumunsko

Švédsko – Jamajka – Polsko – Bělorusko

Nizozemsko – Ukrajina – Finsko – Rakousko

Francie – Německo – Švýcarsko – Norsko

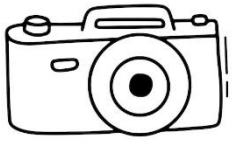

3. Trojúhelník

Vymyslete věty obsahující tyto slova:

Vlak – léto – peníze …….

Slunce – brýle – opalovací krém ……

Letadlo – památky – fotoaparát ……

4. Anagramy

Vytvořte co nejvíce slov z písmen zadaného slova. Každé písmeno zadaného slova může být použito jen jednou. Minimální počet písmen pro slovo je 3: D O V O L E N Á

PL Č. 7

5. Nafukovací slova

Vymyslete slova:

Š _ K …….

Š _ _ K …….

Š _ _ _ K …….

Š _ _ _ _ K …….

Š _ _ _ _ _ K …….

Š _ _ _ _ _ _ K …….

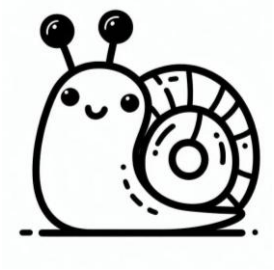

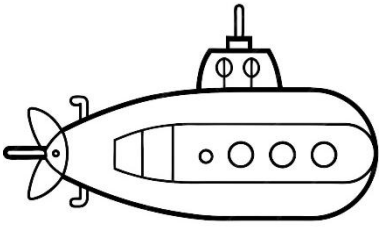

6. Strukturování

Roztřiďte slova do správných kategorií:

plachetnice – tramvaj – loď – letadlo – vlak – auto – horkovzdušný balon – ponorka – karavan – metro – autobus

a) cestování po silnici: ……

b) cestování vzduchem: ……

c) cestování po kolejích: ……

d) cestování přes vodu: ……..

7. Rýmy

Napište slova, která se rýmují s:

Hranice - ……

Cestovat - ……..

Slunce - ……

Hora -……

Moře - ……..

Doprava - ……

Vlak - ……

PL Č. 7

8. Rozdíly

Najděte 5 rozdílů v tomto obrázku:

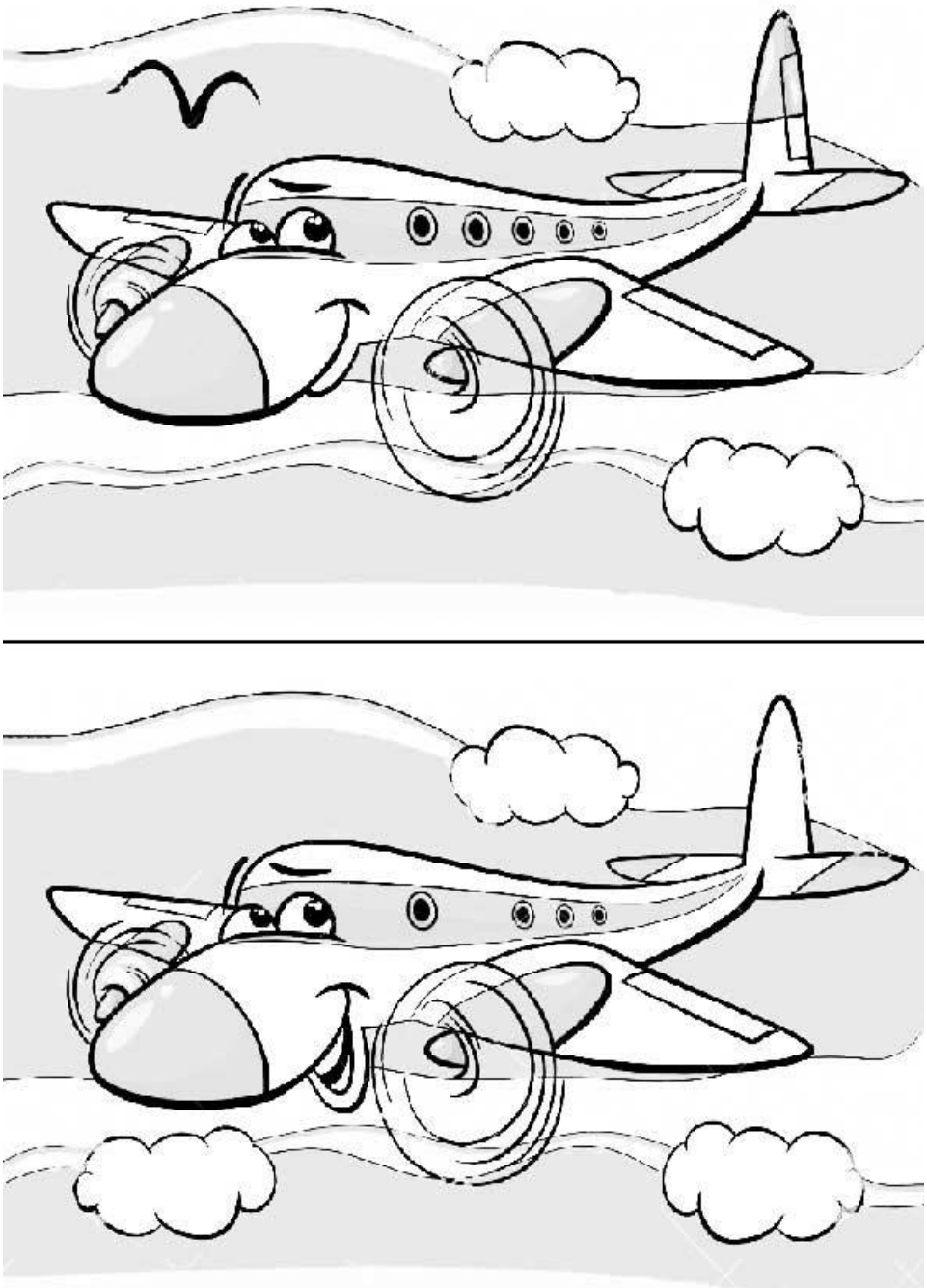

PL Č. 8

Země Evropy **

Autorky: Magdalena Bydžovská, Denisa Růžičková

1. Spojte zemi s hlavním městem.

1. Itálie	Kyjev
2. Francie	Vídeň
3. Německo	Helsinky
4. Polsko	Dublin
5. Slovensko	Lublaň
6. Rakousko	Sofie
7. Ukrajina	Záhřeb
8. Řecko	Bratislava
9. Maďarsko	Ankara
10. Chorvatsko	Atény
11. Finsko	Varšava
12. Spojené království	Paříž
13. Švýcarsko	Budapešť
14. Švédsko	Riga
15. Irsko	Kodaň
16. Belgie	Lisabon
17. Bulharsko	Stockholm
18. Dánsko	Řím
19. Lotyšsko	Berlín
20. Slovinsko	Londýn
21. Portugalsko	Bern
22. Turecko	Brusel

PL Č. 8

2. Poznejte, která země se skrývá v hádance.

1. Země vína, pizzy, moře,
   tvar má jako vysoké boty,
   v Římě dýchá stará sláva. Kdo jsem? ……

2. Město světel je mou pýchou
   Eiffelovka míří k nebi,
   sýry, móda, umění. Jaké město jsem? ……

3. Země tisíců jezer,
   zima bývá velmi dlouhá,
   polární záře tančí na nebi. Která země jsem? ……

4. Alpy chrání moje hranice,
   čokoláda je má sláva,
   hodinky tikají přesně. Kdo jsem? ……

5. Země větrných mlýnů,
   kanály mě křižují,
   tulipány na jaře kvetou. Která země jsem? ……

6. Malá země v srdci Evropy,
   hrady a pivo jsou mou chloubou,
   Praha je mé hlavní město. Kdo jsem? ……

PL Č. 8

3. Opravte věty, aby dávaly smysl

1. Eiffelova věž se nachází v Itálii. .....
2. Řím leží ve Španělsku. .....
3. Největší stát Evropy je Francie. .....
4. Červený dvoupatrový autobus jezdí na Ukrajině. .....
5. Praha je hlavním městem Slovinskem. .....
6. Nejdelší řeka Evropy je Labe. .....
7. Vlajka Francie má barvu žlutou, černou a červenou. .....
8. Nejvyšší hora Evropy je Praděd. .....
9. Sushi je typický pokrm v Itálii. .....
10. Big Ben se nachází v Bratislavě. .....

4. Vymyslete rýmy na následující slova

1. Paříž —> .....
2. Berlín—> .....
3. Brno—> .....
4. Záhřeb—> .....
5. Kodaň—> .....
6. Helsinky—> .....
7. Litva—> .....
8. Řím—> .....
9. Brusel—> .....
10. Švédsko —> .....

PL Č. 8

5. Spojte pozdravy z různých Evropských zemí se zeměmi původu.

Ahoj

Rumunsko

Itálie

Hello

Ciao

Dzień dobry

Portugalsko

Česko

Hola

Anglie

Olá

Španělsko

Salut

Guten tag

Rusko

Zdravstuyte

Polsko

6. Doplňte písmena, aby vznikla slova.

L_T .....

L_ _T .....

L_ _T .....

L_ _T .....

L_ _ _ T .....

L_ _ _ T .....

L_ _ _ _T .....

L_ _ _ _ T .....

L _ _ _ _ _ T .....

PL Č. 8

7. Vyřešte přesmyčky, ukrývají státy Evropy.

1. SLOPKO	
2. MECKONĚ	
3. LŠSPĚNAKO	
4. KOSURAKO	
5. SRIKO	
6. ILTÁIE	
7. VELKOSNO	
8. TSKOAVHRO	
9. VLOKISNKO	
10. SEKČO	
11. SNKÁDO	
12. JIURKANA	
13. ÝŠSAVRKOC	
14. TSKOSKO	
15. LSIAND	
16. ENÍREVS EIOKADNEM	
17. CULREBSKOUM	
18. NŠTSKELICHJOENKO	
19. RODANAR	
20. SRKNOO	
21. PLGUTROSAOK	
22. IETLÁI	
23. LĚBSORUKO	
24. LIEBGE	
25. NKOSFI	
26. UHLRBAOSKO	
27. RČÁENO AROH	
28. UIEZGR	
29. ABLNIEÁ	
30. STONOKES	

PL Č. 9

Povolání *

Autorky: Valentýna Petříčková, Nikola Marčíková

1. Nadřazování

Najděte nejpřiléhavější společný nadřazený pojem.

Příklad: oves – žito – ječmen – pšenice (obilí)

1. lékař – zdravotní sestra – zubař – chirurg ……
2. učitel – vychovatel – profesor – lektor ……
3. truhlář – instalatér – elektrikář – zedník ……
4. policista – hasič – voják – strážník ……
5. kuchař – číšník – cukrář – barman ……
6. herec – zpěvák – tanečník – hudebník ……

2. Vybočující výraz

Tři ze čtyř pojmů spojuje společný nadřazený název. Jeden pojem mezi ostatní nepatří. Určete který a stručně vysvětlete proč.

1. automechanik – lékař – zdravotní sestra – zubař
   Nehodí se: _____
   Proč: _____
2. kuchař – účetní – číšník – cukrář
   Nehodí se: _____
   Proč: _____
3. truhlář – houslista – elektrikář – instalatér
   Nehodí se: _____
   Proč: _____

4. pilot – prodavač – strojvedoucí – kapitán lodi
   Nehodí se: _____
   Proč: _____
5. herec – chirurg – zpěvák – tanečník
   Nehodí se: _____
   Proč: _____

PL Č. 9

3. Trojúhelník

Z následujících tří slov vytvořte smysluplnou větu. Použijte všechna uvedená slova.

1. lékař – pacient – ordinace ……
2. řidič – autobus – zastávka ……
3. učitel – škola – tabule ……
4. hasič – požár – voda ……
5. kadeřnice – zákazník – účes ……
6. truhlář – dřevo – nábytek ……
7. prodavačka – obchod – zákazník ……
8. farmář – pole – traktor ……

4. Od obecného ke konkrétnímu

Seřaďte pojmy od nejobecnějšího k nejkonkrétnějšímu. Začněte nejširším pojmem.

1. chirurg – zdravotník – lékař

……

2. pilot vrtulníku – pracovník v dopravě – pilot

……

3. velitel hasičů – hasič – člen záchranného sboru

……

PL Č. 9

5. Blízké pojmy
Vysvětlete vlastními slovy, jaký je rozdíl mezi těmito pojmy.

1. šéf × zaměstnanec ……
2. práce × brigáda ……
3. učitel × žák ……
4. kuchař × číšník ……
5. hasič × policista ……

6. Strukturování
Rozdělte uvedená povolání do správných skupin. Každé povolání napište pouze do jedné kategorie.
Povolání:
učitel, lékař, zdravotní sestra, hasič, policista, kuchař, číšník, truhlář, elektrikář, účetní, prodavačka, řidič autobusu, pilot, kadeřnice, farmář, pošťák, švadlena, automechanik

🏥 **Zdravotnictví** ……
……

🚓 **Bezpečnost a záchranné složky** ……
……

🍽️ **Služby (práce s lidmi)** ……
……

🔨 **Řemeslo a výroba** ……
……

🗂️ **Kancelář / administrativa** ……
……

🚆 **Doprava** ……
……

🌾 **Zemědělství** ……
……

PL Č. 9

7. Kdo ke komu patří?

Spojte povolání s tím, co k němu patří. Můžete je spojovat čarou nebo napsat písmeno k číslu.

A) Povolání

1. lékař
2. hasič
3. učitel
4. truhlář
5. kuchař
6. policista
7. kadeřnice
8. pošťák

B) Co k nim patří

A. nůžky

B. tabule

C. siréna

D. dřevo

E. dopis

F. požár

G. pánev

H. pacient

PL Č. 10

České tradice **

Autorky: Petra Gozonová, Alexandra Pantelus

1. VELIKONOCE - Slovní páry

Doplňte celý název dnů v týdnu:

Neděle (šestá postní) ……

Pondělí ……

Středa ……

Čtvrtek ……

Pátek ……

Sobota ……

Neděle ……

Pondělí ……

2. První máj - Přísloví, pranostiky, rčení

Doplňte druhou polovinu pranostiky.

1. První květen deštivý – ……
2. Na Jakuba a Filipa zelená se – ……
3. Filipa a Jakuba déšť – ……
4. Na prvního máje déšť – ……

PL Č. 10

3. Svatojánská noc - Protiklady/antonyma

Doplňte správná přídavného jména do názvů rostlin.

1. třezalka pruhovaná
2. heřmánek levý
3. kopřiva jednodomá
4. bez bílý
5. meduňka nemocná/ nelékařská
6. mateřídouška konkrétní
7. řebříček speciální
8. kontryhel jedinečný

Vysvětlete způsob, jakým se sbírají byliny – celou větu převeďte do protikladů.

Byliny sbíráme před západem slunce, s obutýma nohama a s povídáním.

……

4. Vinobraní - Od obecného ke konkrétnímu

Napište cestu vína:

odkalení moštu - zasazení révy – sklizeň - lahvování - počkat až vyroste – zrání – lisování – kvašení - prodej

……

……

5. Dušičky - Nafukovací slova

Doplňte písmena do slov.

D _ y …… D _ _ _ y ……

D _ _ y …… D _ _ _ _ y ……

D _ _ y …… D _ _ _ _ _ y ……

D _ _ y ……

PL Č. 10

6. Vánoce - Vybočující výraz

Škrtněte výraz, který se mezi ostatní nehodí.

1. Kapr, bramborový salát, rizoto, rybí polévka, cukroví.
2. Vánočka, koblihy, cukroví, perníčky, vánoční štola.
3. Kapr, hvězda, slaměné ozdoby, vánoční koule, světýlka.
4. Balonky s heliem, olovo, oříškové loďky, krájení jablka, dívání se na pohádky.

7. Svatební zvyklosti - Hledání vztahů

Vymyslete páry podle zadání.

1. Manželka a manžel k sobě mají jako ……. (pár z Shakespearova dramatu)
2. Manželé jsou jako …… (oblíbené české jídlo …+…)
3. Házení kytice je jako házení …….. (něčeho na vodě)
4. Cesta z okvětních lístků je jako…… (místo s květinami)

8. Procvičování pozornosti

Najděte cestu ze zimy do jara. (2 možnosti cesty)

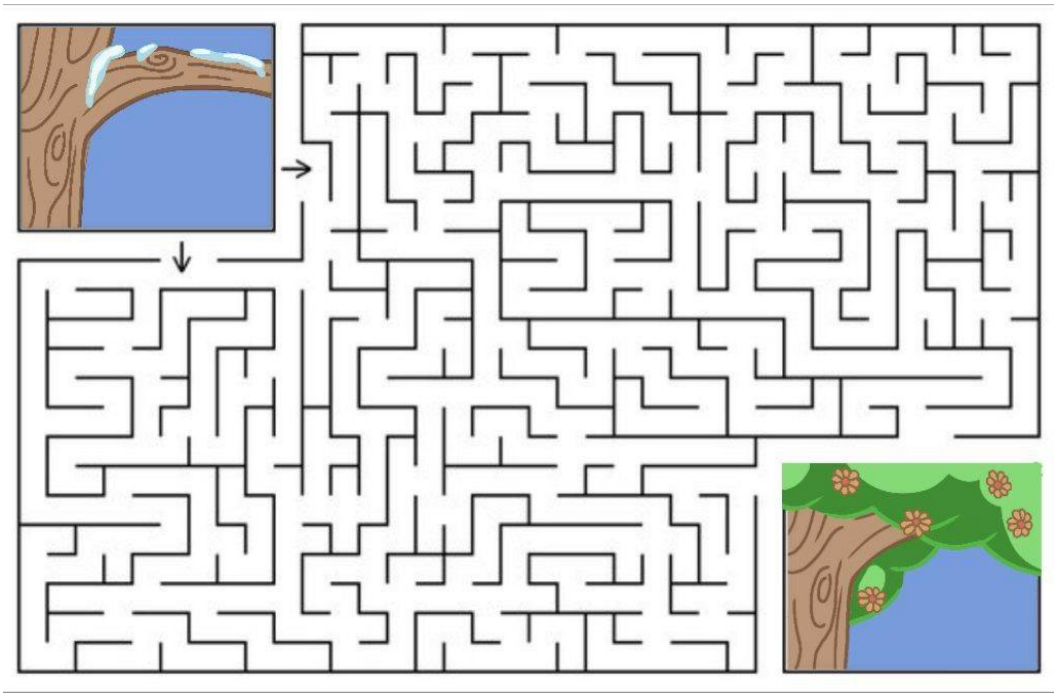

Řešení

PL č. 1

1.

Sněhurka a sedm obrů = Sněhurka a sedm trpaslíků
Jak se budí lenochodi = Jak se budí princezny
Tři oříšky pro Pepíka = Tři oříšky pro Popelku
Princezna se zlatou mincí na čele = Princezna se zlatou hvězdou na čele
Tři vegetariáni = Tři veteráni
Šíleně šťastná princezna = Šíleně smutná princezna
Lotrando a zubatá = Lotrando a Zubejda

2.

- Lotrando a Zubejda
- Princezna Jasněnka a švec Jíra
- Čert a Káča
- Bob a Bobek
- Večernice a princ Velém
- Křemílek a Vochomurka
- Spejbl a Hurvínek
- Pat a Mat

3.

1. Zlo
2. Zlato
3. Zrcadlo
4. Zaklínadlo
5. Zvířátko

4.

1. Sněhurka
2. Šípková Růženka
3. Tři veteráni

Hádaná osoba: Popelka

5.

1. Mrakomor k Velenovi
2. Král Miroslav ke Krasomile
3. Měsíčník, Slunečník a Větrník k večernici
4. Maruška ke králi Já I.
5. Sněhurka k maceše

6.

Drak- mrak, oblak, prak, vrak, rak
Čert- žert, Bert
Král- bál, sál, dál, vál
Koruna- struna, luna, sauna
Víla- síla, bílá, pila
Meč- řeč, křeč, seč, teč
Klíč- míč, rýč, pryč

7.

A)

Název písně:	Název pohádky:
Zavolejte stráže	Ať žijí duchové
Jedním tahem	Šíleně smutná princezna
Když se načančám	Co takhle svatba Princi
Princezny zkrátka vládnou	Co takhle svatba Princi
Hlupáku, najdu tě	Princové jsou na draka
Rozvíjej se poupátko	Pyšná princezna
Ten dělá to a ten zas tohle	Byl jednou jeden král
Kdepak, ty ptáčku, hnízdo máš	Tři oříšky pro Popelku

B)

Dělání, Jestli to nebude láska – Princové jsou na draka
Hajný je lesa pán, Skřítkové, tesaři – Ať žijí duchové

8. Rozdíly:

Cípy na čepici, dva komíny, věž, myš, obláček

Zdroje: Pinterest

Řešení

PL č. 2

1.

Koza, ostatní zvířata mají dvě nohy
Krůta, ostatní zvířata mají srst
Bažant, ostatní zvířata mají čtyři nohy
Kůň, ostatní zvířata nám dávají mléko

2.

Když jsem já sloužil – kuře, kačenku, selátko, volek
Skákal pes
Když se zamiluje kůň
Krávy, krávy
Kočka leze dírou
Ovčáci, čtveráci
Pásla ovečky
Prší, prší - koníčky

3.

slepice	kohout	**kuře**
ovce	beran	jehně
fena	**pes**	štěně
kráva	býk	**tele**
kočka	**kocour**	kotě
koza	kozel	kůzle
husa	houser	**house**

4.

Například:
Pes sežral granule ráno.
V létě včela sednula na květinu.
Slepice snesla v kurníku vejce.
Tlačenku z prasete můžeme ochutnat na masopustu.
Na louce se pase kráva a ta žere trávu.

5.

včela
slepice
ovce

6.

Pes je nejlepší přítel člověka.
Starého psa novým kouskům nenaučíš.
Kočka vždycky dopadne na všechny čtyři nohy.

7.

Kohoutek: zvíře, uzávěr vody
Myš: zvíře, od počítače
Beránek: zvíře, velikonoční pochoutka

8.
Sluníčko, kouř z traktoru, pod stromy chybí prasátko, chybí zadní strom, kuře nemá hřebínek, , jiný vnitřek kola traktoru, , kravičce chybí ocas

Zdroje: https://ucebnice.com/domaci-zvirata-vymalovavaci-razitka-sada/

Řešení

PL č. 3

1.
a) zelenina
b) ovoce
c) těstoviny
d) cukroví
e) mléčné výrobky

2.
a) dort
b) džus
c) brambůrky
d) svíčková

3. Např.
a) Dnes jsem si dal k obědu svíčkovou.
b) V létě vždy chodíme na procházku pro zmrzlinu.
c) V horký letní den pijeme ledový čaj na zahradě.
d) Po tom co se schladím v bazénu si dám ovoce.

4.
a) SÝR
b) SALÁM
c) SEKANÁ
d) SUŠENKA
e) SVÍČKOVÁ

5.
Maso: hovězí, králičí, kuřecí, vepřové
Přílohy: brambory, hranolky, rýže, těstoviny
Ryby: kapr, losos, štika, žralok
Dezerty: bábovka, dort, palačinky, věneček
Pečivo: chleba, houska, loupák, rohlík

6. Např.
a) pot, top, var, nota, noty, tyran, vina, ropa, trav, potraviny
b) pekař, pes, vesta, kat, keř, řeka, pekařství
c) led, jelen, jeden, čelní, leden, den, jed, klín, jídelníček

7. Např.
a) mléko, vejce, sýr, jogurt, máslo
b) bábovka, banánový chleba, palačinky, řízek
c) jahody, brambory, rajčata, okurky, borůvky
d) brokolice, bagety, brambory, banán, buchta

8.

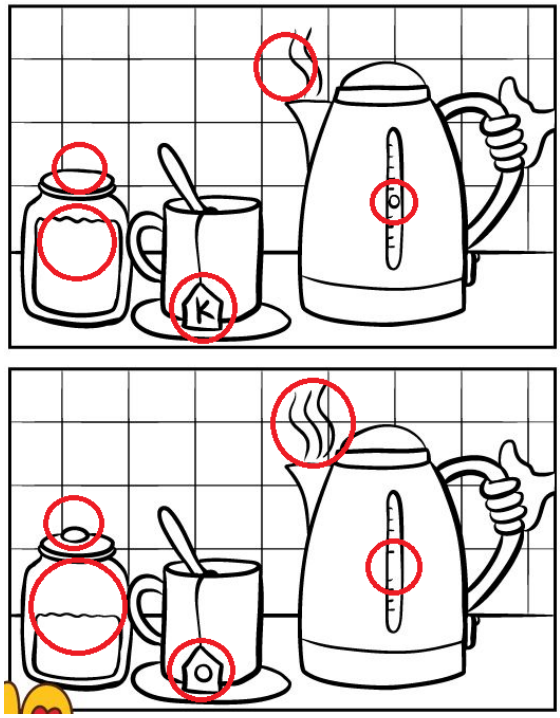

Zdroje: *https://cz.pinterest.com/pin/1014506253568986195/*

Řešení

PL č. 4

1.

A. Jaké zimní sporty znáte? např. lyžování, bruslení, boby, sáně, snowboarding…
B. Jaké letní sporty znáte? např. plavání, cyklistika, volejbal, tenis, golf…
C. Jaké sportovní pomůcky znáte? např. činka, míč, puk, oštěp, dress, švihadlo, kužel…
D. Které sporty se dají hrát v tělocvičně? např. volejbal, basketbal, fotbal, florbal…

2.

A. Jeden z pojmů je míčový sport.

basketbal	házení oštěpem	hokej	bruslení

B. Jeden ze sportů NENÍ v zimních Olympijských hrách.

krasobruslení	skoky na lyžích	lední hokej	plavání

C. Se kterou pomůckou se dá driblovat?

puk	míč	oštěp	činka

3.

A. ping pong - stolní tenis
B. košíková - basketbal
C. sportovec - závodník, hráč, atlet
D. kopaná - fotbal
E. balón - míč, mičuda, meruna
F. raketa - pálka

4.

A. Míč - Např. Klíč, Rýč, Chtíč…
B. Puk - Buk, Kluk, luk, zvuk…
C. Gól - pól, mol…
D. Dres - Ples, les, dnes, stres…
E. Led - med, jed, svět…

Zdroje:

https://img.myloview.cz/fototapety/fotbalovy-mic-rucne-kresleny-obrys-ikona-doodle-fotbalova-soutez-fotbalove-vybaveni-koncept-herni-koule-vektorove-ilustrace-nacrtu-pro-tisk-web-mobilni-a-infographics-na-bilem-pozadi-700-133366540.jpg
https://cs.wikipedia.org/wiki/Zimn%C3%AD_olympijsk%C3%A9_hry
https://cdn.supercoloring.com/coloring/2156939/1074-skis-coloring-page-sm.webp
https://omalovanek.cz/wp-content/uploads/2025/02/Lyze-2.jpg
https://www.omalovanky.sk/wp-content/uploads/2024-083-basketball-ring.webp

Řešení

PL č. 5

1.

Antilopa – Gepard – Šimpanz – Zebra – ~~Agama~~
Krajta – Hroznýš – Želva – ~~Rosnička~~ – Varan
Lev – Levhart – Gepard – ~~Hroch~~ – Hyena
Dudek – Papoušek – ~~Mamba~~ – Páv – Volavka

2.

Vyjmenujte: a) 4 hady (např. krajta, hroznýš, zmije, mamba,…)
b) 5 šelem (např. tygr, levhart, gepard, lev, rys,…)
c) 6 zvířat, která žijí v Africe (slon, lev, hyena, levhart, gepard, fenek,…)
d) 10 zvířat co můžeme vidět v ZOO (surikaty, zebry, žirafy, medvědy, hrochy, nosorožce, bizony, netopýry, pavouky, mravenečníky,…)

3.

a) hyena
b) chameleon
c) pštros
d) klaun očkatý

4.

a) organismus – zvíře – savec - šelma – tygr – tygr ussurijský
b) Země – světadíl – Amerika – Jižní Amerika - Brazílie
c) organismus – rostlina – strom – palma – kokosová palma

5.

a) O B O J Ž I V E L N Í K (živel, živ, obojí, žel, vlk, boj, lín,…)
b) N O S O R O Ž E C (nos, ono, sen, než, noc, eso, nože,…)
c) S U R I K A T A (karta, kat, kasa, suk, ruka, rak, straka, tik,…)

6.

a) expozice - výběh
b) biotop – životní prostředí
c) teritorium – revír

7.

a) ryba (chyba, obliba, žába, baba, zloba,…)
b) Afrika (paprika, matrika, lyrika, rubrika,…)
c) gorila (zvolila, vila, pila, kila, žila,…)

Řešení

PL č. 6

1.

Ticho při procházce lesem mě uklidňuje stejně jako hledání hub.
Hajný nasypal pro srnky do krmelce kaštany.
Na posedu seděl myslivec s puškou připravenou k výstřelu.

2.

rulík zlomocný, vláknice začervenalá, bekyně mniška

3.

rostlina – strom – jehličnatý strom – smrk ztepilý
houby – jedlé houby – hřib – hřib smrkový

4.

ptáci: sova, datel
savci: divoké prase, veverka, srnka, jezevec, kuna
listnaté stromy: buk, dub
jehličnaté stromy: smrk, borovice

5.

K M N – kámen, komín, kmín
M CH – mech, mícha, moucha
S T N – stín, satan, stan

6.

STROMEK – strom, rok, krok, sok, most, Rom

7.

Jehličí, jedle, jelen

8.

Zdroje:

Pinterest
https://rostliny.naturfoto.cz/lesni-rostliny.html
https://www.umimefakta.cz/biologie/cviceni-houby-rostliny-v-lese
https://houby.naturatlas.cz/jedovate-houby

Řešení

PL č. 7

1.

a. Paříž - Eiffelova vež
b. Praha - Karlův most
c. Itálie - Koloseum
d. Londýn - Big Ben
e. Čína - Velká čínská zeď

2.

Slovensko – ~~Slovinsko – Tunisko – Rumunsko~~
~~Švédsko – Jamajka~~ – Polsko – ~~Bělorusko~~
~~Nizozemsko – Ukrajina – Finsko~~ – Rakousko
~~Francie~~ – Německo – ~~Švýcarsko – Norsko~~

3.

Vlakem jezdíme v létě často, protože to stojí méně peněz.
Před sluncem se chráním brýlemi a opalovacím krémem.
Letadlem se rychleji dopravím za památkami, které ráda zvěčňuji fotoaparátem.

4.

D O V O L E N Á
(Př. dovol, volno, volal, den, led…)

5.

Š _ K	(šok, šek,..)
Š _ _ K	(šnek,..)
Š _ _ _ K	(štěrk,..)
Š _ _ _ _ K	(šmírák,..)
Š _ _ _ _ _ K	(šroubek,..)
Š _ _ _ _ _ _ K	(špekáček,..)

6.

a) cestování po silnici: auto, karavan, autobus
b) cestování vzduchem: letadlo, horkovzdušný balón
c) cestování po kolejích: tramvaj, vlak, metro
d) cestování přes vodu: plachetnice, loď, ponorka

7.

Hranice	(dálnice, vačice,..)
Cestovat	(sledovat,..)
Slunce	(mince,..)
Hora	(nora,..)
Moře	(kuře,..)
Doprava	(poprava,..)
Vlak	(drak,..)

8.
Pták, mrak vlevo od letadla, ústa letadla, okénka letadla, zadní křídlo letadla

Zdroje: Pinterest

Řešení

PL č. 8

1.

1. Itálie – Řím	12. Spojené království – Londýn
2. Francie – Paříž	13. Švýcarsko – Bern
3. Německo – Berlín	14. Švédsko – Stockholm
4. Polsko – Varšava	15. Irsko – Dublin
5. Slovensko – Bratislava	16. Belgie – Brusel
6. Rakousko – Vídeň	17. Bulharsko – Sofie
7. Ukrajina – Kyjev	18. Dánsko – Kodaň
8. Řecko – Atény	19. Lotyšsko – Riga
9. Maďarsko – Budapešť	20. Slovinsko – Lublaň
10. Chorvatsko – Záhřeb	21. Portugalsko – Lisabon
11. Finsko – Helsinky	22. Turecko – Ankara

2.
1. Itálie
2. Paříž
3. Finsko
4. Švýcarsko
5. Nizozemsko
6. Česká republika

3.
1. Eiffelova věž se nachází v Paříži.
2. Řím leží v Itálii.
3. Největší stát Evropy je Rusko.
4. Červený dvoupatrový autobus jezdí v Anglii.
5. Praha je hlavním městem České republiky.
6. Nejdelší řeka Evropy je Volha.
7. Vlajka Německa má barvu žlutou, černou a červenou.
8. Nejvyšší hora Evropy je Elbrus.
9.Pizza je typický pokrm v Itálii.
10. Big Ben se nachází v Londýně.

4.	**5.**
1. Paříž —> mříž 2. Berlín—> splín 3. Brno—> zrno 4. Záhřeb—> hřeb 5. Kodaň—> dlaň 6. Helsinky—>linky 7. Litva—> pitva 8. Řím—> rým 9. Brusel—> postel 10. Švédsko—> děcko	Ahoj – Česko Hello – Anglie Ciao – Itálie Dzień dobry – Polsko Hola – Španělsko Olá – Portugalsko Salut – Rumunsko Guten Tag – Německo Zdravstvujte – Rusko

6.

LET
LIST
LÉZT
LEST
LOVIT
LAPIT
LAKOST
LASKAT
LOVÍVAT

7.

1. Polsko	11.Dánsko	21.Portugalsko
2. Německo	12.Ukrajina	22.Itálie
3. Španělsko	13.Švýcarsko	23.Bělorusko
4. Rakousko	14.Skotsko	24.Belgie
5. Irsko	15.Island	25.Finsko
6. Itálie	16.Severní Makedonie	26.Bulharsko
7. Slovensko	17.Lucembursko	27.Černá Hora
8. Chorvatsko	18.Lichtenštejnsko	28.Gruzie
9. Slovinsko	19.Andorra	29.Albánie
10.Česko	20.Norsko	30.Estonsko

Zdroje:

https://cz.pinterest.com/
https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropa
https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_evropských_států

Řešení

PL č. 9

1.

1.→ zdravotnická povolání
2.→ pedagogická povolání
3.→ řemesla
4.→ bezpečnostní složky
5.→ gastronomická povolání
6.→ umělecká povolání

2.

1. Nehodí se: automechanik

Proč: ostatní jsou zdravotnická povolání.

2. Nehodí se: účetní

Proč: ostatní pracují v gastronomii.

3. Nehodí se: houslista

Proč: ostatní jsou řemesla.

4. Nehodí se: prodavač

Proč: ostatní pracují v dopravě.

5. Nehodí se: chirurg

Proč: ostatní jsou umělecká povolání.

3.

1. Lékař vyšetřil pacienta v ordinaci.
2. Řidič zastavil autobus na zastávce.
3. Učitel psal ve škole na tabuli.
4. Hasič hasil požár vodou.
5. Kadeřnice vytvořila zákazníkovi nový účes.
6. Truhlář vyrobil ze dřeva nábytek.
7. Prodavačka obsloužila zákazníka v obchodě.
8. Farmář jel traktorem na pole.

4.

1. zdravotník – lékař – chirurg
2. pracovník v dopravě – pilot – pilot vrtulníku
3. člen záchranného sboru – hasič – velitel hasičů

5.

1. Šéf řídí zaměstnance, zaměstnanec pracuje pod jeho vedením.
2. Práce je obecné zaměstnání, brigáda je většinou krátkodobá, nebo dočasná práce.
3. Učitel vyučuje, žák se učí.
4. Kuchař připravuje jídlo, číšník ho podává hostům.
5. Hasič hasí požáry a zachraňuje lidi, policista dohlíží na bezpečnost a pořádek.

6.
Zdravotnictví: lékař, zdravotní sestra
Bezpečnost a záchranné složky: hasič, policista
Služby (práce s lidmi): učitel, kuchař, číšník, prodavačka, kadeřnice, pošťák
Řemeslo a výroba: truhlář, elektrikář, automechanik, švadlena
Kancelář / administrativa: účetní
Doprava: řidič autobusu, pilot
Zemědělství: farmář

7.
1. lékař – H (pacient)
2. hasič – F (požár)
3. učitel – B (tabule)
4. truhlář – D (dřevo)
5. kuchař – G (pánev)
6. policista – C (siréna)
7. kadeřnice – A (nůžky)
8. pošťák – E (dopis)

Zdroje:
Pinterest
Google obrázky

Řešení

PL č. 10

1.
1. Květná neděle
2. Modré pondělí
3. Škaredá středa
4. Zelený čtvrtek
5. Velký pátek
6. Bílá sobota
7. Boží hod velikonoční
8. Velikonoční pondělí

2.
1. První květen deštivý - polím a loukám škodlivý.
2. Na Jakuba a Filipa zelená se - každá lípa.
3. Filipa a Jakuba déšť - to zlá zvěst.
4. Na prvního máje déšť - málo sena, žita jest.

3.

1. Třezalka tečkovaná
2. Heřmánek pravý
3. Kopřiva dvoudomá
4. Bez černý
5. Meduňka lékařská
6. Mateřídouška obecná
7. Řebříček obecný
8. Kontryhel obecný

Byliny sbíráme před východem slunce, s bosýma nohama a mlčky.

4.

Zasazení révy, počkat až vyroste, sklizeň, lisování, odkalení moštu, kvašení, zrání, lahvování, prodej

5.

dny	dárky
dary	dopisy
díky	dušičky
duchy	

6.

1. rizoto
2. koblihy
3. kapr
4. balonky s heliem

7.

1. Romeo s Julií
2. Knedlíky se svíčkovou, párek s rohlíkem, zelí s vepřovým
3. Házení žabek
4. Procházka na louce

8. Cesta z labyrintu

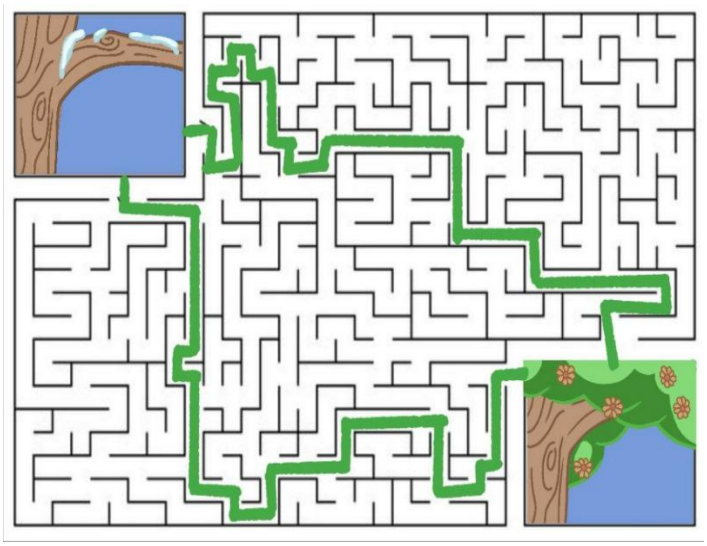

Zdroje:

https://www.ceskazceska.cz/…ni/
https://www.ceskezvyky.cz/…-5/
https://www.vinarskydum.cz/…ení
https://www.ceskazceska.cz/…-2/
https://lystok.com/img/pages/17/1.pdf